

ЕТИМОЛОГІЯ СЮРВЕЄРСЬКИХ ТЕРМІНІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Ківенко І. О.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри «Філологія»
Одеський національний морський університет
вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0003-2044-5456
innakivenko@gmail.com*

Смаркалова А. К.

*старший викладач кафедри «Експлуатація портів
і технологія вантажних робіт»
Одеський національний морський університет
вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0002-8631-2915
antoninasmarkalova@gmail.com*

Ключові слова: *етимологія,
походження, структура,
сюрвеєрська термінологія,
термін.*

Стаття присвячена вивченню сюрвеєрських термінів у морській сфері крізь призму етимологічного аспекту, які обрано об'єктом представленого дослідження. Предметом дослідження слугують структурні особливості та походження термінів вищезгаданої галузі. Вибірка термінів у кількості 300 одиниць, які широко вживаються в сюрвеєрській сфері діяльності, становить матеріал нашої наукової розвідки. Характер об'єкта та предмета дослідження, його мета зумовлюють такий вибір методів дослідження: метод суцільної вибірки; метод статистичного аналізу; контекстуальний метод; описовий метод; елементи діахронічного та синхронічного аналізу. Для досягнення мети нашої наукової розвідки насамперед було проаналізовано етимологію англійської морської термінології та встановлено її характерні риси: приналежність до визначеного морського оточення / тла, відповідність визначеному контексту або ситуаціям (у різних сферах спілкування), використання суто представниками судових або берегових мовних спільнот, а також у ситуаціях спілкування, пов'язаних із різними обставинами роботи в морі, уживання та формування за визначених соціолінгвістичних обставин. Морській термінології притаманні системність, наявність дефініції, відсутність експресії, стилістична нейтральність. Сюрвей передбачає комплекс послуг різної спрямованості якісної та / або кількісної експертизи конкретних об'єктів, предметів або явищ, що надаються незацікавленою стороною. Структурний аналіз сюрвеєрської термінології показує, що більшість сюрвеєрських термінів є двокомпонентними (52%) та трикомпонентними складеними (16%). Щодо етимологічного аспекту, то більшість лексичних компонентів морських термінів сюрвеєрської сфери є англосаксонського походження та становить 40 % дослідженого матеріалу. Кількість лексичних компонентів латинського та старофранцузького походження в англійській становить 28 і 22% відповідно. Лексичні компоненти грецького та нідерландського походження становлять однакову кількість – по 3,5% кожна група.

ETYMOLOGY OF MARINE SURVEYOR TERMS (BASED ON THE ENGLISH LANGUAGE)

Kivenko I. O.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department “Philology”
Odesa National Maritime University
Mechnikova str., 34, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2044-5456
innakivenko@gmail.com*

Smarkalova A. K.

*Senior Lecturer at the Department of “Port Operations and Cargo Technologies”
Odesa National Maritime University
Mechnikova str., 34, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-8631-2915
antoninasmarkalova@gmail.com*

Key words: *etymology, origin, structure, surveyor terminology, term.*

The article is devoted to the study of marine surveyor terms through the etymological perspective. The marine surveyor terms have been chosen as the object of the given investigation. The subject of the study is the structural features and origin of the terms of the above-mentioned branch. The selection of terms in the amount of 300 units, which are widely used in surveying, makes up the material of our research. The character of the object and subject of the investigation as well as its purpose define the choice of the methods applied: the sampling method; the statistical analysis method; contextual method; descriptive method; elements of diachronic and synchronic analysis. To achieve the purpose of our scientific research, the etymology of the English marine terminology has been analyzed and its characteristic features have been established: belonging to a certain marine environment / background, appropriateness to some certain context or situations (different spheres of communication), usage only by the representatives of shipboard or coastal language communities as well as in communicative situations related to different working conditions at sea, usage and formation under certain sociolinguistic circumstances. Marine terminology is characterized by consistency, availability of definition, lack of expressiveness and stylistic neutrality. The survey provides a complex of different services of qualitative and/or quantitative examination of particular objects, subjects or phenomena, and it is performed by the party not concerned. The carried out structural analysis of surveyor terminology shows that most surveyor terms are compound and consist of two (52%) and three components (16%). As for the etymological aspect, the majority of lexical components of marine terms in the surveying sphere are of Anglo-Saxon origin. They make up 40 % of the material researched. The number of lexical components of Latin and Old French origin in English comprises 28 and 22% respectively. Lexical components of Greek and Dutch origin are of the same amount – 3,5% for each group.

Постановка проблеми. Питання термінології перебувають нині в колі найактуальніших питань лінгвістики. Терміносистема морської галузі нині досить досліджена [1–8], однак наукові праці щодо сфери сюрвеєрської діяльності в морській справі майже відсутні.

Історія сюрвеєрської діяльності налічує сотню років і натеper є важливою ланкою у сфері надання транспортних послуг у міжнародній торгівлі. Відлік існування сюрвею як окремого виду діяльності у транспортному процесі розпочинається в 1878 р. у Франції, коли Генрі Голдстак

уперше розпочав здійснювати перевірку зерна, що прибувало до порту Руан (Франція), виявляючи втрати в обсязі вантажу внаслідок усадки та крадіжок під час транзиту [5]. Це дає поштовх до запровадження контролю й перевірки правильності дотримання встановлених норм, правил, інструкцій під час здійснення перевезень будь-яких вантажів. Із плином часу *сюрвей* оформлюється як окремий вид діяльності, спрямований на здійснення якісної та/або кількісної експертизи конкретних об'єктів, предметів або явищ, що надаються незацікавленою стороною, яка вимірює кількість вантажу у процесі морських перевезень і відповідає за документарні операції в міжнародних розрахунках.

Сюрвейська діяльність збагатила морську терміносистему. Вивчення сюрвейських термінів, зокрема їхньої етимології, представляється **актуальним**, адже дає змогу отримати уявлення про картину світу носіїв англійської мови, класифікувати їх, виявити стратегії для адекватного перекладу досліджуваних термінів українською мовою, що нині є важливим для України як морської держави.

Мета і завдання статті. *Мета* представлено дослідження полягає у вивченні сюрвейських термінів у морській сфері крізь призму етимологічного аспекту. З поставленої мети випливають такі **завдання**:

- проаналізувати етимологію англійської морської термінології;
- окреслити характерні риси англійської морської терміносистеми;
- розглянути поняття «сюрвей» у морській галузі;
- дослідити структуру сюрвейських термінів;
- визначити етимологію сюрвейських термінів у морській сфері.

Предмет і об'єкт дослідження. *Об'єктом* представлено дослідження обрано термінологічні одиниці сфери сюрвейської діяльності морської галузі англійської мови. *Предметом* вивчення слугують структурні особливості та походження термінів вищезгаданої галузі.

Матеріал дослідження становить вибірка термінів у кількості 300 одиниць, які широко вживаються в сюрвейській сфері діяльності.

Специфіка наукової розвідки, характер об'єкта та предмета дослідження, а також поставлені завдання зумовлюють такий вибір **методів дослідження**:

- методу суцільної вибірки для виокремлення лексичних одиниць для проведення етимологічного аналізу;
- методу статистичного аналізу для підкріплення висновків проведеного дослідження кількісними показниками (у %);

- контекстуального методу для визначення лінгвальних особливостей англійської морської терміносистеми, зокрема сюрвейських термінів;

- описового методу для інвентаризації термінологічних одиниць;

- елементів діахронічного аналізу для встановлення етимології досліджуваних термінів;

- елементів синхронічного аналізу для вивчення властивостей формування сюрвейських термінів.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що значна частина морських термінів в англійській мові – англосаксонського походження. Англосаксонська мова, яку називають також давньоанглійською, почала розвиватися із середини V ст., під час захоплення німецькими племенами Британії. Передусім до таких термінів відносять слова, що мають стосунок до моря, оснащення корабля, управління судном і його технічних можливостей. Наприклад, такі терміни:

- *board* (дошка, борт судна) – від англосакс. *bord* (борт судна);

- *helm* (кермо, рульове колесо судна) – від англосакс. *helma* (рукоятка, рульовий важіль);

- *hull* (каркас, корпус судна) – від англосакс. *heolstor* (покриття);

- *load* (ноша, партія вантажу на судно) – від англосакс. *hlād* (вантаж);

- *speed* (швидкість ходу корабля) – від англосакс. *spéd* (квапливість, гонка);

- *starboard* (правий борт судна) – від англосакс. *steorbord* (штирборт, борт судна, ближче до якого стоїть рульовий) [8].

Із VI по XV ст. англійська мова піддавалася значному впливу інших мов. Наприклад, перші слова з латинської мови з'явилися у Британії в I ст. н. е. в період римського завоювання. Вони позначали предмети та поняття, яких раніше у бриттів не було.

Багато морських термінів, що мають латинське походження, прийшли в англійську мову через французьку мову, яка з IX до XIV ст. була давньофранцузькою. Початком такого процесу послугувало захоплення Англії норманами в XI ст. Французька мова півночі Франції стала офіційною мовою у країні. У цей період англосаксонська мова розвинулася в середньоанглійську, на яку мала великий вплив французька мова. У побут увійшли такі морські терміни:

- *assault* (атака, висадка десанту з боєм) – від старофр. *assalt*, *flotsam* (вантаж або уламки судна, що плавають після корабельної аварії) – від старофр. *flotson* (плавати) – від лат. *fluctus* (хвиля, коливання);

- *navigation* (навігація, судноводіння) – від фр. *navigation* (плавання, кораблеводіння) – від лат. *navigare* (приводити в рух, управляти);

– *navy* (військово-морський флот) – від середньоангл. *navie* – від старофр. *navie* (окремий корабель) – від лат. *navia* (судно);

– *vessel* (судно) – від середньоангл. *vessel* – від старофр. *vaisseau* (судно, корабель) – від лат. *vascellum* (посудина).

Через латину у словниковий склад англійської мови ввійшли також і деякі грецькі морські терміни, як-от:

– *anchor* (якір) – від середньоангл. *anker* – від англосакс. *ancor* – від лат. *ancora* (якір) – від грец. *ἄγκυρα* (якір, букв. вигнутий гак);

– *chart* (морська карта) – від лат. *charta* – від грец. *χάρτη* (папір);

– *pier* (хвилелом, стовп, причал, пірс) – від середньоангл. *pere* – від старофр. *piere* (камінь) – від лат. *petra* (камінь) – від грец. *πέτρα* (скеля).

Скандинавські запозичення вчені пояснюють набігами вікінгів, що почалися у VIII ст., і періодом датського завоювання Англії X–XI ст. До таких запозичень належать терміни, що стосуються будови корабля та судноплавства та природних явищ, із якими доводилося стикатися морякам:

– *bow* (носова частина корабля) – від середньоангл. *bough* (рука) – від ісл. *bógr* (букв. «плече» корабля);

– *harbour* (гавань, укрите місце для розташування військ) – від середньоангл. *herberwe* (притулок) – від давньосканд. *herbergi* (притулок для війська);

– *stern* (корми судна) – від ісл. *stiörn* (рульове колесо, задня частина судна).

Із XIV–XVI ст. середньовічна Англія розпочала розвиток торговельних зв'язків з Нідерландами, запрошувала на роботу майстрів, ремісників, кораблебудівників. Тому в ужиток увійшли запозичення з голландської мови, пов'язані з морем і судноплаством:

– *buoy* (буй, поплавець) – від гол. *boei* (буй);

– *bowsprit* (бушприт, брус, який виступає вперед із носа корабля) – від гол. *boegspriet* (бушприт);

– *cruise* (плавати за визначеним маршрутом) – від гол. *kruisen* (крейсеруватиме);

– *deck* (палуба (корабля), посадочний майданчик) – від гол. *dek* (покриття);

– *dock* (док, басейн для стоянки судів) – від гол. *dokke* (док, бухта).

До запозичених морських термінів уналежують і слова іспанського походження, які почали з'являтися в англійській мові із XVI ст. Відкриття Америки, морського шляху до Індії, економічне й політичне співробітництво Англії з Іспанією, а також війна між цими країнами, що почалася в 1585 р., стали причиною появи низки таких слів в англійській мові:

– *armada* (армада, військовий флот) – від ісп. *armada* (забезпечений озброєнням флот) – від лат. *armare* (озброюватися);

– *cargo* (вантаж корабля) – від ісп. *carga* (вантаж) – від лат. *carricare* (навантажувати);

– *embargo* (ембарго, накладення арешту на вантаж) – від ісп. *embargar* (затримувати).

Особливу групу запозичень із різних мов становлять терміни, які означають морські професії та посади. До них належать:

– *boatswain* (боцман) – від англосакс. *bát* (човен) і *swán* (юнак);

– *captain* (капітан, командир військового корабля) – від середньоангл. *capitain* (капітан) – від старофр. *capitain* – від лат. *capitaneus* (ватажок солдатів);

– *commodore* (командувач з'єднанням кораблів) – від гол. *kommandeur* (командир);

– *cook* (кок, кухар) – від англосакс. *cóc* (кухар) – від лат. *coquus* (кухар);

– *mate* (помічник капітана, штурман) – від гол. *maat* (компаньйон);

– *pilot* (лоцман, досвідчений провідник) – від фр. *pilote* (лоцман) – від старофр. *piloter* (вимірювати глибину) – від гол. *peilloot* (ручний лот (прилад для вимірювання глибин з борту судна));

– *skipper* (шкіпер, капітан торгового судна) – від гол. *schipper* (шкіпер, досвідчений моряк);

– *stevedore* (портовий вантажник, стивідор) – від ісп. *estivador* (той, хто упакує шерсть, укладає вантаж) – від ісп. *estivar* (упаковувати шерсть, укладати вантаж) – від лат. *stipare* (нашаровувати, спресовувати).

У процесі розвитку морської термінології змінювався якісний і кількісний склад морських термінів-словосполучень, які утворювалися внаслідок поєднання кількох слів в одне ціле. Такі терміни виражають термінологічне поняття, мають власну дефініцію, позбавлені емоційно-експресивної конотації та здатні з найбільшою повнотою відобразити необхідні відмітні риси поняття, яке називається [2]. До складних слів, у яких обидві основи мають англосаксонське походження, можна віднести такі:

– *drawbridge* (розвідний міст, підйомний міст) – складається з англ. *draw* (пересувати, тягнути) (від англосакс. *dragan* (тягнути, протягати)) і англ. *bridge* (міст, перемичка) – від англосакс. *brycg* (опора, міст);

– *lifeboat* (рятувальна шлюпка) – складається з англ. *life* (життя) (від англосакс. *líf* (життя)) і англ. *boat* (човен, шлюпка) – від англосакс. *bát* (човен);

– *sandbank* (піщана мілина, мілина) – складається з англ. *sand* (пісок, мілина) (від англосакс. *sand* (пісок)) і англ. *bank* (вал, насип, берег) – від англосакс. *banc* (насип, пагорб);

– *warship* (військовий корабель, бойовий корабель основного класу) – складається з англ. *war* (війна, бойові дії) (від англосакс. *werre* (війна)) і англ. *ship* (корабель, судно) – від англосакс. *scip* (корабель);

– *waterway* (судноплавний шлях, фарватер) – складається з англ. *water* (вода, водний простір) (від англосакс. *waeter* (вода)) і англ. *way* (маршрут, курс) – від англосакс. *weg* (шлях).

До таких складних слів, у яких одна із двох основ має англосаксонське походження, а друга походить з інших мов, відносять такі терміни:

– *bulkhead* (перебирання на судні) – складається з англ. *bulk* (корпус) (від ісл. *bálkr* (розділова перегородка)) і англ. *head* (верхній брус, перекладина) – від англосакс. *heafod* (голова, головний);

– *flagstaff* (флагшток) – складається з англ. *flag* (прапор, стяг) (від ісл. *flögra* (трепет, хвилювання)) і англ. *staff* (древко, жезл) – від англосакс. *staef* (стовп, стійка);

– *forecast* (прогноз (погоди)) – складається з англ. *fore* (передній) (від англосакс. *fore* (перед)) і англ. *cast* (кидання, опускання у воду (лота, барометра)) – від ісл. *kasta* (кидати).

Із часом, під впливом різних іноземних мов і відповідного збагачення словника, англійська морська терміносистема у процесі розвитку набула таких характерних рис [4, с. 93], як:

1) відповідність визначеному морському оточенню або тлу (предметно-тематичних груп);

2) відповідність контексту або ситуаціям (у різних сферах спілкування);

3) використання суто представниками суднових або берегових мовних спільнот;

4) використання в ситуаціях спілкування, пов'язаних із різними обставинами роботи в морі, коли на успішність комунікації впливають різні чинники (у процесі отримання або відправлення радіотелефонних повідомлень, взаємодії в рульовій рубці тощо);

5) уживання та формування за визначених соціолінгвістичних обставин (специфічна взаємодія між слухачем і мовцем під час забезпечення радіотелефонних переговорів, які часто здійснюються в умовах стресу або навіть паніки).

Отже, можна зазначити, що морська термінологія має набір загальних властивостей, які не залежать від будь-якої мови, які характеризують цей розділ мови загалом. *Основними характеристиками є такі, як системність, наявність дефініції, відсутність експресії, стилістична нейтральність* [9, с. 137]. Теоретичне дослідження морської терміносистеми надає можливість охарактеризувати англійську мову морської справи як складну систему, що розвивається, має структури та підструктури.

Сюрвеєрські терміни морської галузі являють собою незамінну сферу послуг у міжнародній практиці, особливо в міжнародній торгівлі, у галузях матеріального виробництва (транспорт загалом, морський транспорт, зокрема). Сюрвей (від англ. *survey*) передбачає комплекс послуг різ-

ної спрямованості якісної та / або кількісної експертизи конкретних об'єктів, предметів або явищ, що надаються незацікавленою стороною [5, с. 33].

Появу явища «сюрвей» помилково пов'язують суто з поширенням страхування перевезень вантажів морем і обмежують діяльність сюрвеєрів лише оглядом товарів та / або майна, яке приймається на страхування, або розслідуванням настання аварійного випадку. Насправді ж необхідність у третій, незалежній стороні – спостерігачі, яка могла визначати якість або вимірювати кількість вантажу у процесі морських перевезень, постала з поширенням документарних операцій у міжнародних розрахунках.

Структурний аналіз показує, що сюрвеєрська термінологія морської галузі утворена з таких термінологічних одиниць, як:

– прості непохідні терміни, тобто терміни, які на синхронному зрізі не мають мотиваційних слів (*inspection, survey, analysis, lot, nomination*);

– прості похідні терміни, у яких можна виділити мотиваційні основи та словотворчі афікси (*inspector, surveyor, trader, weighing, sampling*);

– складні терміни, тобто такі, у яких можна виділити дві основи (*superintendent, supervisor*);

– складені терміни: **двокомпонентні терміни-словосполучення** (*draft survey, sounding survey, mine survey, tally count, cleaning regime, visual inspection, loading supervision, on-hire survey, off-hire survey, pre-shipment inspection, safety inspection, hospital clean, grain clean, normal clean, shovel clean, load on top, composite sample, increment sample, contractual sample, analysis sample, shoretank sample, shoreline sample, bottom sample, hand-scoop, cargo disinfection*), **трикомпонентні терміни** (*bulk aggregate sample, first-drop sample, first-foot sample, cone sampling cup, single tube trier, stream sampling cup, multiple-slot divider, certificate of conformance*) та **чотирикомпонентні** (*simple weighted sample can*);

– терміни-аббревіатури (*P&I – protection and indemnity club, LCI – loading compartment inspection, BQS – bunker Survey*) [10, с. 56].

За нашими спостереженнями, більшість сюрвеєрських термінів є двокомпонентними складеними та становлять 52% досліджуваного матеріалу. Друге місце за чисельністю посідають трикомпонентні складені терміни – 16%. Прості непохідні та похідні терміни становлять по 10% кожні. Терміни-аббревіатури зафіксовано у 6%. Складні терміни мають місце в 4% досліджуваних лексичних одиниць. Найменше чотирикомпонентних складених термінів, які вживаються у 2% випадків.

Отже, більшість сюрвеєрських термінів морської галузі становлять терміни-словосполучення, складені із загальнонаукових термінів і міжгалу-

Етимологія лексичних компонентів сюрсєрських термінів

		Походження										
		Англосаксонське		Латинське		Французьке		Грецьке		Нідерландське		Інше
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<i>trade</i> – від англосакс. <i>træd</i> або <i>trēd</i> (слід, шлях)			<i>load</i> – від англосакс. <i>lād</i> (шлях, подорож)	<i>sample</i> – від англосакс. <i>samþle</i> ; <i>sample</i> (невелика кількість чогось), з якої можна зробити висновок про загальну якість цілого)	<i>inspector</i> – від лат. <i>latin</i> (огляд, дослідження) хто розглядає чи спостерігає)	<i>increment</i> (n.) – від лат. <i>incrementum</i> (зростання, збільшення, додаток)	<i>surveor</i> – від старофр. <i>surveoir</i> (сторож, наглядач)	<i>regime</i> – від старофр. <i>regimen</i> (спосіб управління)	<i>analysis</i> – від грец. <i>ἀνάλυσις</i> (розкладання, розчленування)	<i>scoop</i> – від гол. <i>schoor</i> (ківш, лопата)	<i>tank</i> – від португ. <i>tanka</i> (резервуар для води)	
<i>draft</i> (від. <i>draught</i>) – від англосакс. <i>draht</i> (кількість ріднини, яку людина випиває за раз)		<i>top</i> – від англосакс. <i>torp</i> (найвища частина чогось)	<i>hire</i> – від англосакс. <i>hyr</i> (заробітна плата; проценти, лихварство)	<i>inspection</i> – від лат. <i>inspectio</i> (огляд, дослідження)	<i>aggregate</i> – від лат. <i>aggregatus</i> (пов'язаний, об'єднаний)	<i>survey</i> – від старофр. <i>surveoir</i> (дивитися (уніз) на, розглядати)	<i>safe</i> – від старофр. <i>saive</i> , <i>saivete</i> (безпека, захист, спасіння, забезпечення)	<i>safely</i> – від старофр. <i>saive</i> , <i>saivete</i> (безпека, захист, спасіння, забезпечення)	<i>cone</i> – від грец. <i>κῶνος</i> (конус, шапочка)	<i>slot</i> – від гол. <i>sloot</i> (вузький отвір)		
<i>weighing</i> – від англосакс. <i>wegian</i> (знайти вагу, виміряти)		<i>lot</i> – від англосакс. <i>hlōt</i> (предмет, який використовується для визначення частки)	<i>bunker</i> – від англосакс. <i>banker</i> (дошки, що використовуються для захисту вантажу судна)	<i>nomination</i> – від лат. <i>nominationem</i> (згадування на ім'я). Значення «факт запропонованого як кандидата» засвідчено з кінця 15 ст.	<i>contractual</i> – від лат. <i>contractus</i> (con – спільно, <i>trahere</i> – тягти)	<i>protection</i> (from protection and indemnity club) – від старофр. <i>protescion</i> (захист, щит)	<i>hospital</i> – від старофр. <i>hospital</i> , <i>ospital</i> (притулок, житло)					
<i>loading</i> (<i>loading compartment</i>) – від англосакс. <i>lad</i> (шлях, хід, перенесення)		<i>foot</i> – від англосакс. <i>foet</i> (нога, людина). Лнійна міра в давньоанглійській мові	<i>superintendent</i> – від лат. <i>superintendentem</i> (відповідальна за нагляд або управління певною справою, організацією або процесом особа)	<i>multiple</i> – від лат. <i>multiplex</i> (те, що складається з багатьох частин, елементів або підрозділів)	<i>indemnity</i> (from protection and indemnity club) – від старофр. <i>indemnitē</i> (звільнення від втраг)	<i>composite</i> – від старофр. <i>compositio</i> (розмішене разом)						

Продовження таблиці 1

Походження									
Англосаксонське		Латинське		Французьке		Грецьке		Нідерландське	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>shore</i> – від англосакс. <i>scora, sceor</i> (берег, край)	<i>first</i> – від англосакс. <i>fyrst</i> (перш за все, ідучи перед усіма іншими)	<i>bottom</i> – від англосакс. <i>botm, bodan</i> (земля, ґрунт, фундамент, найнижча або найглибша частина чого-небудь)	<i>supervisor</i> – від лат. <i>supervidere</i> (дивитися зверху, спостерігати з вищого положення)	<i>divider</i> – від лат. <i>dividere</i> (розділяти, відокремити)	<i>ullage (n.)</i> – від старофр. <i>ouillage</i> (наповнити бочку до пробки)	<i>tube</i> – від старофр. <i>tube</i> (трубка, пруток)			
<i>clean</i> – від англосакс. <i>clene</i> (вільний від бруду чи сміття, без сторонніх речовин)	<i>drop</i> – від англосакс. <i>dropa</i> (невелика сферична маса рідини)	<i>shovel</i> – від англосакс. <i>scopl, sceofol</i> (лопата)	<i>visual</i> – від лат. <i>visus</i> (зір, зоровий)	<i>disinfestatin</i> – від лат. <i>disinfestare</i> (турбувати).	<i>sounding</i> – від старофр. <i>sonder, sonde</i> (перевірка глибини моря)				
<i>tally</i> – від англосакс. <i>talȝe</i> (різати, штовхати)	<i>stream</i> – від англосакс. <i>streām</i> (течія води)	<i>cup</i> – від англосакс. <i>cupre</i> (ліжка, бочка)	<i>normal</i> – від лат. <i>normalis</i> (згідно із правилом)	<i>certificate</i> – від лат. <i>certificatus</i> (засвідчити, упевнитися)	<i>mine</i> – від старофр. <i>miner</i> (копати шахти; знищити)				
<i>line</i> – від англосакс. <i>line</i> (трос, мотузка)	<i>bulk</i> – від англосакс. <i>bylca</i> (великий шматок, маса)		<i>conformance</i> – від лат. <i>conformare</i> (формувати)	<i>grain</i> – від лат. <i>gramm</i> (зерно)	<i>compartment</i> – від старофр. <i>compartiment</i> (відокремлена частина)				

зевих термінів, утворюючи вузькогалузеві терміни, притаманні лише сюрвеерській діяльності. Кожен такий термін-словосполучення спирається на власну стійку, хоча і стандартну структуру [11, с. 48].

Для проведення етимологічного дослідження багатокомпонентних складних морських термінів-словосполучень сюрвеерської галузі необхідно здійснити аналіз лексичних компонентів термінів-словосполучень, що дозволить з'ясувати їх походження. Результати дослідження для кожного компонента термінів-словосполучень з обраного для проведення аналізу матеріалу для зручності подані в таблиці 1 нижче, відповідно до якої найбільш численними є компоненти англосаксонського (40%), латинського (28%) та старофранцузького (22%) походження. Лексичні компоненти, що мають грецьке, нідерландське чи португальське коріння, є найменш численними (3–3,5%).

Висновки та перспективи подальших розробок. Дослідження сюрвеерських термінів у морській сфері крізь призму етимологічного аспекту дозволяє дійти висновку, що більшість лексичних компонентів морських термінів сюрвеерської сфери англосаксонського походження та становить 40% вивченого матеріалу. Кількість лексичних компонентів латинського та старофранцузького походження в англійській – 28 і 22% відповідно. Лексичні компоненти грецького та нідерландського походження, що також були зафіксовані під час проведення нашого дослідження, становлять однакову кількість – по 3,5% кожна група. Трохи менше окремо виділених лексичних компонентів походження з хінді, що прийшли в англійську мову через португальську (3%).

Перспективу нашого дослідження вбачаємо у вивченні особливостей перекладу сюрвеерських термінів морської галузі, зокрема перекладацьких трансформацій для їх адекватного відтворення лінгвальними засобами української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андріянова О.Я. Періодизація становлення військово-морської термінології. *XI Міжнародна наукова конференція «Словосвіт 2010» : проблеми української термінології*. Львів, 2010. С. 91–95.
2. Варинська А.М., Корнодудова Н.М. Інновації в сучасній українській морській термінології. URL: https://iul-nasu.org.ua/pdf/termvisnik/terv_2019_5_39.pdf (дата звернення: 23.01.2024).
3. Долусова Н.В., Плотко В.Л. Лінгвістичні особливості англомовного тексту конвенції про працю в морському судноплаванні (Maritime Labour Convention). *Modern directions of scientific research development : The 7'th International scientific and practical conference, Chicago, 22–24.12.2021*. С. 625–629.
4. Приміна Н.М. Мовні та соціокультурні особливості англомовного морського дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Т. 2. № 32. С. 93–96.
5. Смаркалова А.К. Сутність та організація діяльності інспекційних підприємств на морському транспорту. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2021. Т. 4. № 77. С. 32–47. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2021-4-32-47> (дата звернення: 12.12.2023).
6. Філюк Л.М. Способи утворення морської термінології англійської мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2016. № 14. С. 239–244.
7. Лінгвоперекладацькі характеристики морської термінології / С.В. Шепітько та ін. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Т. 2. № 9. С. 74–77.
8. Шерстюк О.І. Походження морських термінів в англійській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Філологія». 2020. Т. 2. № 46. С. 193–197.
9. Новицька О.А. Специфіка перекладу морської термінології з новогрецької мови на українську мову. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2021. Т. 3. № 47. С. 136–139.
10. Проблеми української термінології : вісник. Львів : Львівська політехніка, 2004. Вип. 503. 196 с.
11. Запольських С.П., Мосіна Е.О. Англомовна термінологія архітектури і будівництва та проблеми її перекладу з англійської мови на українську. *Нова філологія : збірник наукових праць*. 2022. № 86. С. 48–53.
12. Online etymology dictionary. *Etymonline*. URL: <https://www.etymonline.com/> (дата звернення: 18.01.2024).

REFERENCES

1. Andriianova, O.Ya. (2010). Periodyzatsiia stanovlennia viiskovo-morskoii terminolohii [Periodization of naval terminology formation]. *XI mizhnarodna naukova konferentsiia "SlovoSVit 2010" : Problemy ukrainskoi terminolohii*, pp. 91–95.
2. Varynska, A.M., Kornodudova, N.M. Innovatsii v suchasni ukrainskii morskii terminolohii [Innovations in modern Ukrainian maritime terminology]. URL: https://iul-nasu.org.ua/pdf/termvisnik/terv_2019_5_39.pdf (date of access: 23.01.2024).

3. Dolusova, N.V., Plotko, V.L. (2021). Lihvistychni osoblyvosti anhlo-movnoho tekstu konventsii pro pratsiu v morskomu sudnoplavstvi (Maritime Labour Convention) [Linguistic features of the English language text of maritime labour convention (Maritime Labour Convention)]. *The 7th International scientific and practical conference "Modern directions of scientific research development"*, Chicago, pp. 625–629.
4. Primina, N.M. (2018). Movni ta sotsiokulturni osoblyvosti anhlo-movnoho morskoho dyskursu [Linguistic and sociocultural features of the English maritime discourse]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, vol. 2, issue 32, pp. 93–96.
5. Smarkalova, A.K. (2021). Sutnist ta orhanizatsiia diialnosti inspektsiinykh pidpriemstv na morskomu transport [Nature and organization of activities of inspection bodies on marine transport]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti*, vol. 4, issue 77, pp. 32–47. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2021-4-32-47> (date of access: 12.12.2023).
6. Filiuk, L.M. (2016). Sposoby utvorennia morskoi terminolohii anhliiskoi movy [Methods of marine terminology formation in the English language]. *Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii*, issue 14, pp. 239–244.
7. Shepitko, S.V., Smyrnova, M.S., Panova, Ya.Ye. (2019). Lihvoperekladatski kharakterystyky morskoi terminolohii [Linguistic and translational characteristics of maritime terminology]. *Zakarpatski filolohichni studii*, vol. 2, issue 9, pp. 74–77.
8. Sherstiuk, O.I. (2020). Pokhodzhennia morskikh terminiv v anhliiskii movi [Origin of maritime terms in the English language]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia "Filolohiia"*, vol. 2, issue 46, pp. 193–197.
9. Novytska, O.A. (2021). Spetsyfika perekladu morskoi terminolohii z novohretskei movy na ukrainsku movu [Peculiarities of maritime terminology translation from Modern Greek to Ukrainian]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, vol. 3, issue 47, pp. 136–139.
10. Visnyk : Problemy ukrainskoi terminolohii [Problems of Ukrainian terminology]. Lviv : Lvivska politekhnika, 2004. Vyp. 503. 196 s.
11. Zapolskykh, S.P., Mosina, E.O. (2022). Anhlo-movna terminolohiia arkhitektury i budivnytstva ta problemy yii perekladu z anhliiskoi movy na ukrainsku [English terminology of architecture and construction and problems of its translation from English to Ukrainian]. *Zbirnyk naukovykh prats "Nova filolohiia"*, issue 86, pp. 48–53.
12. Online etymology dictionary. *Etymonline*. URL: <https://www.etymonline.com/> (date of access: 18.01.2024).